Перша збірка поета.

Не Зевс, не Пан…
Закучерявилися хмари…
Гаї шумлять…
Арфами, арфами…
Десь надходила весна
Цвіт в моєму серці…
Не дивися так привітно…
Подивилась ясно…
З кохання плакав я…
О, Панно Інно…
Я стою на кручі…
Там тополі у полі…
Гаптує дівчина…
Квітчастий луг…
Ой не крийся, природо…
Іще пташки…
Світає…
Енгармонійне
Ходять по квітах…
У собор
Пастелі
А я у гай ходила.
Хтось гладив ниви…
На стрімчастих скелях
По хліб шла дитина…
Одчиняйте двері…
Скорбна мати
По блакитному степу
Колискова
Хор лісових дзвіночків
Зелена неділя
Війна

Дума про трьох вітрів
Золотий гомін

Не Зевс, не Пан…

Не Зевс, не Пан, не Голуб-Дух,
Лиш Сонячні Кларнети.
У танці я, ритмічний рух,
В безсмертнім — всі планети.

Я був — не Я. Лиш мрія, сон.
Навколо — дзвонні згуки,
І пітьми творчої хітон,
І благовісні руки.

Прокинувсь я — і я вже Ти:
Над мною, підо мною
Горять світи, біжать світи
Музичною рікою.

І стежив я, і я веснів:
Акордились планети.
Навік я взнав, що Ти не Гнів, —
Лиш Сонячні Кларнети.

1918

Закучерявилися хмари…

Закучерявилися хмари. Лягла в глибінь блакить…
О милий друже, — знов недуже —
О любий брате, — розіп'яте —
Недуже серце моє, серце, мов лебідь той ячить.

Закучерявилися хмари…
Женуть вітри, мов буйні тури! Тополі арфи гнуть…
З душі моєї — мов лілеї —
Ростуть прекрасні — ясні, ясні —
З душі моєї смутки, жалі мов квітоньки ростуть.
Женуть вітри, мов буйні тури!

Одбивсь в озерах настрій сонця. Снує про давнє дим…
Я хочу бути — як забути? —
Я хочу знову — чорноброву? —
Я хочу бути вічно-юним, незломно-молодим!
Одбивсь в озерах настрій сонця.

І сміх, і дзвони, й радість тепла. Цвіте веселка дум…
Сум серце тисне: — сонце! пісне! —
В душі я ставлю — вас я славлю! —
В душі я ставлю світлий парус, бо в мене в серці сум.
І сміх, і дзвони, й радість тепла.

1917

Гаї шумлять…

Гаї шумлять —
Я слухаю.
Хмарки біжать —
Милуюся.
Милуюся — дивуюся,
Чого душі моїй
так весело.

Гей, дзвін гуде —
І здалеку
Думки пряде —
Над нивами.

Над нивами-приливами,
Купаючи мене,
мов ластівку.

Я йду, іду —
Зворушений.
Когось все жду —
Співаючи.
Співаючи — кохаючи
Під тихий шепіт трав
голублячий.

Щось мріє гай —
Над річкою.
Ген неба край —
Як золото.
Мов золото — поколото,
Горить-тремтить ріка,
як музика.

1913
Арфами, арфами…

Арфами, арфами —
золотими, голосними обізвалися гаї
Самодзвонними:

Йде весна
Запашна,
Квітами-перлами
Закосичена.

Думами, думами —
наче море кораблями, переповнилась блакить

Ніжнотонними:
Буде бій
Вогневий!
Сміх буде, плач буде
Перламутровий…

Стану я, гляну я —
скрізь поточки як дзвіночки, жайворон як золотий
З переливами:
Йде весна
Запашна,
Квітами-перлами
Закосичена.

Любая, милая —
чи засмучена ти ходиш, чи налита щастям вкрай
Там за нивами:
Ой одкрий
Колос вій!
Сміх буде, плач буде
Перламутровий…

1914

Десь надходила весна

Десь надходила весна. — Я сказав їй: ти весна!
Сизокрилими голубками
У куточках на вустах
Їй спурхнуло щось усмішками —
Й потонуло у душі…

Наливалися жита. — Я сказав їй: золота!
Гнівно брівоньки зламалися,
Одвернулася. Пішла.

Тільки довго оглядалася —
Мовби кликала: іди!

Почали тумани йти. — Я сказав; не любиш ти!
Стала. Глянула. Промовила.
От І осінь вже прийшла.
Так любить? — кажи. Та швидше ж бо! —
Блиснув сміх Їй, мов кинджал…

Зажурився під снігом гай. — Я сказав їй: що ж… прощай!
Враз сердечним теплим сяєвом
Щось їй бризнуло з очей…
Сизокрилою голубкою
На моїх вона вустах!

1917

Цвіт в моєму серці…

Цвіт в моєму серці.
Ясний цвіт-первоцвіт.
Ти той цвіт, мій друже,
Сріблянний первоцвіт.
Ах, ізнов, кохана,
Де згучала рана —
Квітне цвіт-лервоцвіт!

Слухаю мелодій
Хмар, озер та вітру.
Я бриню, як струни
Степу, хмар та вітру.
Всі ми серцем дзвоним,
Сним вином червоним —
Сонця, хмар та вітру!

Десь краї казкові,
Золоті верхів'я...
Тільки шлях тернистий
Та на ті верхів'я.
Ходять-світять зорі,
Плинуть хвилі в морі —
В ритмах на верхів'я!

Світ в моєму серці,
Мрій танок, світанок.
Ти той світ, мій друже,
Зоряний світанок.
Я твої очиці,
Зорі, зорениці —
Славлю як світанок!

1917

Не дивися так привітно...

Не дивися так привітно,
Яблуневоцвітно.
Стигнуть зорі, як пшениця:
Буду я журиться.

Не милуй мене шовкове,
Ясно-соколово.
На схід сонця квітнуть рожі:
Будуть дні погожі.

На схід сонця грають грози —
Будуть знову сльози!
Встали мати, встали й татко:
Де ластовенятко?

А я тут, в саду, на лавці,
Де квітки-ласкавці…
Що скажу їм? — Все помітно:
Яблуневоцвітно.

1918

Подивилась ясно…

Подивилась ясно, — заспівали скрипки! —
Обняла востаннє, — у моїй душі. —
Ліс мовчав у смутку, в чорному акорді.
Заспівали скрипки у моїй душі!

Знав я, знав: навіки, — промені як вії! —
Більше не побачу, — сонячних очей. —
Буду вічно сам я, в чорному акорді.
Промені як вії сонячних очей!

1918

З кохання плакав я…

З кохання плакав я, ридав.
(Над бором хмари муром!)
Той плач між нею, мною став —
(Мармуровим муром…)

Пливуть молитви угорі.
(Вернися з сміхом — дзвоном!)
Спадає лист на вівтарі —
(Кучерявим дзвоном…)

Уже десь випали сніги.
(Над бором хмари муром!)

Розбиті ніжні вороги —
(Мармуровим муром...)

Самотна ти, самотний я.
(Весна! — світанок! — вишня!)
Обсипалась душа твоя —
(Вранішняя вишня...)

1917

О, Панно Інно...

О,панно Інно, панно Інно!
Я — сам. Вікно. Сніги...
Сестру я Вашу так любив —
Дитинно, злотоцінно.
Любив? — Давно. Цвіли луги...
О,панно Інно, панно Інно,
Любові усміх квітне раз — ще й тлінно.
Сніги, сніги, сніги...

Я Ваші очі пам'ятаю,
Як музику, як спів.
Зимовий вечір. Тиша. Ми.
Я Вам чужий — я знаю.
А хтось кричить: ти рідну стрів!
І раптом — небо... шепіт гаю...
О ні, то очі Ваші. — Я ридаю,
Сестра чи Ви? — Любив...

1915

Я стою на кручі...

Я стою на кручі —
За рікою дзвони;

Жду твоїх вітрил я —
Тінь там тоне, тінь там десь.

Випливають хмари —
Сум росте, мов колос:
Хмари хмарять хвилі —
Сумно, сам я, світлий сон…

Вірю омофорно —
За рікою дзвони:
Сню волосожарно —
Тінь там тоне, тінь там десь.

Припливеш, приплинеш —
Сум росте мов колос:
З піснею про сонце! —
Сумно, сам я, світлий сон…

1918
Там тополі у полі…

Там тополі у полі на волі
(Хтось на заході жертву приніс)
З буйним вітром, свавольним і диким,
Струнко рвуться кудись в далечінь…

Йду в простори я, чулий, тривожний
(Гасне день, облітає, мов мак).
В моїм серці і бурі, і грози,
Й рокотання — ридання бандур…

Хилить вітер жита понад шляхом
(Ой там хмара похмура з півдня).

І так смутно, так смутно співає —
Тільки перепел б'є десь у дзвін…

Моя пісне, вогниста, шалена
(Креше небо і котить свій гнів),
Ах, розбийся на світлі акорди,
Розридайсь — і затихни, як грім…

1916

Гаптує дівчина…

Гаптує дівчина й ридає —
Чи то ж шиття!
Червоним, чорним вишиває
Мені життя.

Танцюють згуки на дзвініці,
І плаче дзвін.
Я йду. Мій шлях то із кострищі,
То із жоржин.

Тумани линуть вгору, вгору,
А хмари — вниз.
Чому я не люблю простору,
Як я без сліз?

Я ввечері цілую рожу
І кличу сум.
Чому, чому я жить не можу
Та сам, без дум?

1914

Квітчастий луг…

Квітчастий луг і дощик золотий.
А в далині, мов акварелі, —
Примружились гаї, замислились оселі…
Ах, серце, пий!
Повітря — мов прив'ялий трунок.
Це рання осінь шле цілунок
Такий чудовий та сумний.

Стою я сам посеред нив чужих,
Немов покинута офіра.
І слухає мій сум природа. Люба. Щира,
Крізь плач, крізь сміх.
Вона сама — царівна мила —
Не раз свій смуток хоронила
В самій собі, в піснях своїх.

Стою. Молюсь. Так тихо-тихо скрізь, —
Мов перед образом Мадонни.
Лиш від осель пливуть тужні, обнявшись, дзвони,
Узори сліз.
Лише з-над хмар часом прилине
Прощання з літом журавлине —
Погасле, як грезет із риз…

Гей, над дорогою стоїть верба,
Дзвінкі дощові струни ловить,
Все вітами хитає, наче сумно мовить:
Журба, журба…
Отак роки, отак без краю
На струнах Вічності перебираю
Я, одинокая верба.

1915
Ой не крийся, природо…

Ой не крийся, природо, не крийся.
Що ти в тузі за літом, у тузі.
У туманах ти сниш… А чогось так сичі
Розридалися в лузі.

Твої коси від смутку, від суму
Вкрила прозолоть, ой ще й кривава.
Певно й серце твоє взолотила печаль,
Що така ти ласкава.

А була ж ти — як буря Із громом!
А була ж ти — як ніч на Купала…
Безгоміння і сум. Безгоміння і сон. —
Тільки зірка упала…

Ой там зірка десь впала, як згадка.
Засміялося серце у тузі!
Плачуть знову сичі… О ридай же, молись;
Ходить осінь у лузі.

1915

Іще пташки…

Іще пташки в дзвінких піснях блакитний день купають,
Ще половіє злотом хвиль на сонці жита риза
(Вітри лежать, вітри на арфу грають); —
А в небі свариться вже хтось. Завіса чорно-сиза
Півнеба мовчки зап'яла. Земля вдягає тінь…
Мов звір, ховається людина.
— Господь іде! — подумав десь полинь.
Заплакав дощ… і вщух.
Мовчить гора. Мовчить долина.
— Господня тінь, — прошепотів полинь.

І враз — роздерлась пополам завіса! — Тиша. Мертва…
Метнувсь огонь: розцвівсь, розпавсь — аж води закипіли!
І полилася пісня, принеслась жертва.
Курять шляхи, біжать, біжать… Рвуть вихори, як жили,
Рідке коріння верб старих, що моляться в сльозах.
А трави — й плакати не сміють.
Ідуть потужні сили! Морок. Жах…
…І дзвонять десь в селі.
І вже тремтять, вже спокій сіють
Сріблясті голуби у небесах.

[1914–1916]

Світає…

Світає…
Так тихо, так любо, так ніжно у полі.
Мов свічі погаслі в клубках фіміаму,
В туман загорнувшись, далекі тополі
В душі вигравають мінорную гаму.
Вже дніє поволі…
Так тихо, так любо, так ніжно у полі.

Світає…
Все спить ще: і небо, і зорі безсилі.
Лиш птах десь озвався спросоння ліниво,
Та пень обгорілий, мов піп на могилі,
"Безсмертний, помилуй!" — кричить мовчазливо.
Видніє щохвилі…
Все спить ще: і небо, і зорі безсилі.

Світає…
Промінням схід ранить ніч, мов мечами.
Хмарки золоті поспішають на битву
Безмовні тумани тремтять над полями,
І з ними стаю я на ранню молитву:

О згляньсь над нами!
За що нас Ти раниш у серце мечами?

[1914–1916]

Енгармонійне

ТУМАН

Над болотом пряде молоком.
Чорний ворон замисливсь.
Сизий ворон задумавсь.
Очі виклював. Бог зна кому.

А від сходу мечами йде гнів!..
Чорний ворон враз кинувсь.
Сизий ворон схопився.
Очі виклював. Бог зна кому

СОНЦЕ

Десь клюють та й райські птиці
Вино-зелено.
Розпрозорились озера!..
Тінь. Давно.

Косарі кують до сходу.
Полум'я квіток!
Перса дівчини спросоння:
Син… синок…

ВІТЕР

Птах — ріка — зелена вика —
Ритми соняшника.

День біжить, дзвенить-сміється,
Перегулюється!

Над житами — йде з медами —
Хилить келихами.
День біжить, дзвенить-сміється,
Перегулюється!

ДОЩ

А на воді в чиїсь руці
Гадюки пнуться… Сон. До дна.
Війнув, дихнув, сипнув пшона
І заскакали горобці!..

— Тікай! — шепнуло в береги.
— Лягай… — хитнуло смолки.
Спустила хмарка на луги
Мережані подолки.

1918

Ходять по квітах…

Ходять по квітах, по росі.
Очима чесними,
Христовоскресними
Поеми тчуть.
А сонця, сонця в їх красі —
Не чуть.

Царства.
Під спів крові — без пісень —
Вмер чорнобривий день.
О лицарі безумного лицарства,

З прокляттям вас на перегній!
— Трояндний!
— Молодий!
— Бій!

1917

У собор

I

По один бік верби,
По другий старці.
Гнуться, гнуться, гнуться верби.
Нагинаються старці.

Шум юрби глухої.
Блиск хмариних крил!
…Сповиває аналої
Синє брязканя кадил.

Тут говорять з Богом.
Тут Йому скажу —
(Хтось заплакав за порогом) —
З херувимами служу!

Жду я, ждуть всі люде —
І нема Його.
Гнуться, гнуться, гнуться люде,
Дожидаються Його.

II

Співає стежка
На город.

Гарбуз під парасольками
Про сонце думає.

За частоколом —
Зелений гімн.
Зоставайтеся, люде,
З своїми божками!

Соняшники горять…
— сама як струна —
Метеликів дуети…
— а на лапках мед —

Ромашка? — здрастуй!
І вона тихо: здрастуй.
І згучить земля,
Як орган.

1917

Пастелі

I

Пробіг зайчик.
Дивиться —
Світанок!
Сидить, грається.
Ромашкам очі розтулює,
А на сході небо пахне.
Півні чорний плащ ночі
Вогняними нитками сточують.
— сонце —
Пробіг зайчик.

II

Випив доброго вина
Залізний день.
Розцвітайте, луги! —
: я йду — день —
Пасітесь, отари! —
: до своєї любої — день —
Колискове, колоски!—
:удень.
Випив доброго вина
Залізний день.

III

Коливалося флейтами
Там, де сонце зайшло.
Навшпиньках
Підійшов вечір.
Засвітив зорі,
Прослав на травах тумани
І, на вуста поклавши палець,
Ліг.
Коливалося флейтами
Там, де сонце зайшло.

IV

Укрийте мене, укрийте:
Я — ніч, стара,
Нездужаю.
Одвіку в снах
Мій чорний шлях.
Покладіть отут м'яти,

Та хай тополя шелестить.
Укрийте мене, укрийте:
Я — ніч, стара,
Нездужаю.

1917

А я у гай ходила.

А я у гай ходила
по квітку ось яку
а там дерева люлі
і все отак зозулі
ку
ку

Я зайчика зустріла
дрімав він на горбку
була б його спіймала
зозуля ізлякала
ку
ку

1917

Хтось гладив ниви…

Хтось гладив ниви, все гладив ниви,
Ходив у гніві і сіяв співи:
О, дайте грому, о, дайте зливи! —
Нехай не сохнуть злотисті гриви.
Хтось гладив ниви, так ніжно гладив.

Плили хмарини, немов перлини…
Їх вид рожевий — уста дитини!
Набігли тіні — і… ждуть долини,

Пробігли тіні — сумні хвилини:
Плили хмарини чужі, далекі…

Сліпучі тони — і дика воля!
Ой, хтось заплакав посеред поля.
Зловісна доля, жорстока доля.
Здаля сміялась струнка тополя.
Сліпучі тони — й смутні волошки…

1915

На стрімчастих скелях

На стрімчастих скелях
Де орли та хмари,
Над могутнім морем,
В осяйній блакиті —
Гей,
Там
Розцвітали грози!
Розцвітали грози…

Із долин до неба
Простяглися руки:
О, позичте, грози,
Зливної блакиті! —
Враз
Вниз
Впали краплі крові!
Впали краплі крові…

На ланах, на травах,
На срібно-зелених,
У житах злотистих,
Струнконколоскових —

Гей,
Там,
Там шуміли шуми!
Там гуміли шуми…

Хтось горів світанно,
Коліноприклонно:
Дай нам, земле, шуму,
Шуму — божевілля!
Ніч.
Плач.
Смерть шумить косою!
Смерть шумить косою…

Серпень 1917
По хліб шла дитина…

По хліб шла дитина — трояндно!
: тікайте! стріляють, ідуть.
Розкинуло ручки — трояндно…

Ні бога, ні чорта — на бурю!
: гей, стійте! знайдем і в церквах.
Знялось гайвороння — на бурю…

Серпень 1917р.
Одчиняйте двері…

Одчиняйте двері —
Наречена йде!
Одчиняйте двері —
Голуба блакить!
Очі, серце і хорали

Стали,
Ждуть...

Одчинились двері —
Горобина ніч!
Одчинились двері —
Всі шляхи в крові!
Незриданними сльозами
Тьмами
Дощ...

1918

Скорбна мати

Пам'яті моєї матері

I

Проходила по полю
Обніжками, межами.
Біль серце опромінив
Блискучими ножами!

Поглянула — скрізь тихо.
Чийсь труп в житах чорніє...
Спросоння колосочки:
Ой радуйся, Маріє!

Спросоння колосочки:
Побудь, побудь із нами!
Спинилась Божа Мати,
Заплакала сльозами.

Не місяць, І не зорі,
І дніти мов не дніло,

Як страшно!…людське серце
До краю обідніло.

II

Проходила по полю —
Зелене зеленіє…
Назустріч Учні Сина:
Возрадуйся, Маріє!

Возрадуйся, Маріє:
Шукаємо Ісуса
Скажи, як нам простіше
Пройти до Еммауса?

Звела Марія руки,
Безкровні, як лілеї:
Не до Юдеї шлях вам,
Вертайте й з Галілеї.

Ідіте на Вкраїну,
Заходьте в кожну хату ~
Ачей вам там покажуть
Хоч тінь Його розп'яту

III

Проходила по полю,
В могилах поле мріє —
Назустріч вітер віє —
Христос воскрес, Маріє!

Христос воскрес? — не чула,
Не відаю, не знаю.

Не буть ніколи раю
У цім кривавім краю.

Христос воскрес, Маріє!
Ми — квіти звіробою,
їз крові тут юрбою
Зросли на полі бою.

Мовчать далекі села.
В могилах поле мріє.
А квітка лебедіє;
О згляньсь хоч Ти, Маріє!

IV

Проходила по полю...
— І цій країні вмерти? —
Де він родився вдруге, —
Яку любив до смерти?

Поглянула — скрізь тихо.
Буяє дике жито.
— За що Тебе розп'ято?
За що Тебе убито?

Не витримала суму,
Не витримала муки, —
Упала на обніжок,
Хрестом розп'явши руки!..

Над Нею колосочки
"Ой радуйся!" — шептали.
А янголи на небі —
Не чули і не знали.

[1918]

По блакитному степу

По блакитному степу
Вороний вітер!
Пригорнув раз та й подався —
Вороний вітер...

Вийшла жита жати я.
Громова хмара!
Ой не всі з війни додому —
Вороний вітер...

Гляне сонце, як дитя,
А в селі голод!
Ходять матері, як тіні, —
Вороний вітер...

На чужині десь ген-ген
Без хреста; ворон...
Будьте прокляті з війною! —
Вороний вітер...

[1917–1918]

Колискова

З Анатоля Ле Браза

Засни, дитинонько, засни! Хай бризнуть сни квітками!
Прийми під захист. Боже, тих, чий шлях прославсь морями!

Співай, стара, лий серця біль в пісні безкраї, чулі
Про море те, що блискотить при місяцю: ой люлі…

Як підеш ти на корабель — тоді вже погуляти!
Колиску зробить вітер з хвиль і буде колисати.

Співай, стара, лий серця біль в пісні безкраї, чулі
Про море те, що блискотить при місяцю: ой люлі…

В твоїй душі хвилює спів, безмежний спів, як море,
Синам на втіху любу він, а матерям на горе.

Співай, стара, лий серця біль в пісні безкраї, чулі
Про море те, що блискотить при місяцю: ой люлі…

У фьордах батенька твого зла хвиля поховала!
В той час родився, синку, ти — і я не заридала.

Співай, стара, лий серця біль в пісні безкраї, чулі
Про море те, що блискотить при місяцю: ой люлі…

Громадить хмари буровій над фьордами потворні.
Під заколисанку твою колише трупи чорні.

Співай, стара, лий серця біль в пісні безкраї, чулі
Про море те, що блискотить при місяцю: ой люлі…

Засни, дитинонько, засни! Хай бризнуть сни квітками!
Прийми під захист. Боже, тих, чий шлях прославсь морями

Співай, стара, лий серця біль в пісні безкраї, чулі
Про море те, що блискотить при місяцю: ой люлі…

Бо ми вас родимо, — о глум! — а глибина поглине!
Гей, хто бретонцем уродивсь — той моряком загине:

Співай, стара, лий серця біль в пісні безкраї, чулі
Про море те, що блискотить при місяцю: ой люлі…

Хор лісових дзвіночків
Уривок із поеми

Ми дзвіночки,
Лісові дзвіночки,
Славим день.
Ми співаєм,
Дзвоном зустрічаєм:
День!
День.

Любим сонце,
Небосхил і сонце,
Світлу тінь,
Сни розкішні,
Все гаї затишні:
Тінь!
Тінь.

Линьте, хмари,
Ой прилиньте, хмари, —
Ясний день.
Окропіте,
Нас благословіте:
День!
День.

Хай по полю,
Золотому полю,
Ляже тінь.
Хай схитнеться —

Жито усміхнеться;
Тінь!
Тінь.

1917

Зелена неділя

Із золотих своїх дворів
Свята Неділя вийшла.
Тихо. Сумно.
Ніщо не пролетить, не заспіває.
— Пошли, о Боже, пташку в світ!
Хоча б і без голосу — аби кукала.
І Бог послав зозулю.
— на віку
пий музику
муку
випадковий цього віку
потопельнику —
Сумно.
Зелена Неділя.

[1920]

Війна

I

Кладусь я спать.
Три янголи в головах стоять.
Один янгол — все бачить,
Другий янгол — все чує.
Третій янгол — все знає.

І приснивсь мені
Син.

Наче він сам проти ворога ставає.
А той обступає, просто в груди рубає!
(Перший янгол вид свій закриває).

І ніби поле рівне, рівне та зелене.
І вітер стеле спів: "Прощайте, нене!"
(Другий янгол із хрестом до мене).

І вітер стеле: "Не сумуйте, смерті той не знає,
Хто за Вкраїну помирає!"
(Третій янгол серце звеселяє).

І приснився мені
Син.

II

Праворуч — сонце.
Ліворуч — місяць.
А так — зоря.

— Благословляю, синку, на ворога.
А він: матусю моя!
Немає, каже, ворога
Та й не було.
Тільки й єсть у нас ворог —
Наше серце.
Благословіть, мамо, шукати зілля,
Шукати зілля на людське божевілля.
Звела я руку до хреста —

Аж коло мене нікого нема.
Тихо, лиш ворон: кря! кря!..

Праворуч — сонце.
Ліворуч — місяць.
А так — зоря.

[1918]
Дума про трьох вітрів

На ранній весні-провесні,
Гей, на світанню гук.

Ой за горами, за високими,
Там за морями та за глибокими,
Ще Й за шляхами несходимими —
Рано-пораненьку Ясне Сонечко сходило,
Ясне Сонечко сходило, братів своїх, Вітрів, до себе іскликало,
До них словами промовляло:
"Брати мої!
Вітри мої!
Брати мої любі, милі,
Вольні, прудкокрилі!
А станьте ви на рівні ноги:
На гори, доли, на людяні шляхи, на перелоги —
Летіть-співайте,
Про мене, вашого брата старшого, Ясного Сонечка,
Людям повідайте.
А уже ж я та не по-зимньому грію:
Зоря з зорею перемигнутися не вспіє, —
Як я поломенію".

Теє Вітри зачували,
На рівні ноги ставали,

На різні сторони свої дужі крула розправляли.
На ранній весні-провесні,
Гей, на світанню гук.

Що перший Вітер молодий —
Лукавий Сніговій —
Та так собі подумав, так помислив:
"А чи не краще б було,
Коли б ти, братіку мій, Ясне Сонечко, та по-зимньому ісходило?
Бо цю землю тільки пригрій —
То вже й клопіт імій".
Тож перший Вітер — Сніговій-Морозище —
Летить, гуде, свище,
Снігом хати обкидає,
З людей насміхає:
"Це вас, — каже, — Сонечко веснянеє вітає".

Тоді теє люди зачували,
Одне д'одного словами промовляли:
"Ой не буть, видно, весні, як об Різдві грому,
Коли до нас говорять по-чужому".

На ранній весні-провесні,
Гей, на світанню гук.

Що другий Вітер молодий —
Безжурний Буровій —
Та так собі подумав, так помислив:
"Хай собі Сонечко як завгодно сходить —
Чи по-зимньому,
Чи по-весняному,
Аби мені було можна пити-гуляти,
Свою душеньку потішати".
Тож другий Вітер налітає,
Людям хати перекидає,

Гірко так насміхає:
"Це вас, — каже, — люде, весна та воля вітає".

Тоді теє люде зачували,
Одне д'одного словами промовляли:
"Як отака весна, як отака воля —
Проклята ж наша доля!"

На ранній весні-провесні,
Гей, на світанню гук.

Що третій Вітер молодий —
Ласкавий Легіт-Теплокрил —
Та так собі подумав, так помислив:
"А спасибі Богові, що Сонечко на весну повернуло,
Ато б земля була навік схолонула, заснула".
Тож третій вітер летить, співає,
До всіх із ласкою та по-рідному промовляє,
Жодного села, хатинки не минає,
Удрану шибку ще й пучками поторохкає-пограє:
"А вставайте, — каже, — люде. Сонце вам усміхається,
Вашого плуга земля дожидається".

Отоді теє всі люди зачували,
Із хат з піснями вихождали,
З великої радості святую землю цілували —
Господа Милосердного прославляли!

На ранній весні-провесні,
Гей, на світанню гук.

1917
Золотий гомін

Над Києвом — золотий гомін,
І голуби, і сонце!
Внизу —
Дніпро торкає струни…

Предки.
Предки встали з могил;
Пішли по місту.
Предки жертви сонцю приносять —
І того золотий гомін.
Ах той гомін!..
За ним не чути, що друг твій каже,
Від нього грози, пролітаючи над містом, плачуть,
Бо їх не помічають.

Гомін золотий!

Уночі,
Як Чумацький Шлях сріблисту куряву простеле,
Розчини вікно, послухай:
Слухай:
Десь в небі плинуть ріки,
Потужні ріки дзвону Лаври і Софії!..
Човни золотії
Із сивої-сивої Давнини причалюють,
Човни золотії
…З хрестом,
Опромінений,
Ласкою Божою в серце зранений
Виходить Андрій Первозванний.
Ступає на горил
Благословенні будьте, гори, і ти, ріко мутная!
І засміялись гори,
Зазеленіли…

І ріка мутная сповнилася сонця і блакиті —
Торкнула струни...

Уночі,
Як Чумацький Шлях сріблисту куряву простеле,
Вийди на Дніпро!
...Над Сивоусим небесними ланами Бог проходить,
Бог засіває.
Падають
Зерна
Кришталевої музики.
З глибин Вічності падають зерна
В душу
І там, у храмі душі,
Над яким у недосяжній високості в'ються голуби-молитви
Там,
У повнозгучнім храмі акордами розцвітають,
Натхненними, як очі предків!

Він був мов жрець сп'янілий від молитви —
Наш Київ, —
Який молився за всю Вкраїну —
Прекрасний Київ,
— буря!
Стихійно очі він розкрив —
І всі сміються як вино...
— блиск!
— жах!
Розвивши ясні короговки
(І всі сміються як вино),
Вогнем схопився Київ
У творчій високості!

: здрастуй! здрастуй! — сиплеться з очей.
Тисячі очей...

Раптом тиша: хтось говорить.
: слава! з тисячі грудей.
І над всім цим в сяйві сонця голуби;
: слава! — з тисячі грудей.
Голуби.
То Україну
За всі роки неслави благословляв хрестом
Опромінений,
Ласкою Божою в серце зранений
Андрій Первозванний.
І засміялись гори,
Зазеленіли…

Але ж два чорних гроба.
Один світлий.
І навкруг
Каліки.
Повзають, гугнявять, руки простягають
(О, які скорчені пальці!) —
Дайте Їм, дайте!
їсти їм дайте — хай звіра в собі не плекають,
— дайте.
Повзають, гугнявять, сонце проклинають,
Сонце і Христа!

Проходять:
бідні, багаті, горді, молоді, закохані в хмари й музику
Проходять:
Чорний птах — у нього очі-пазурі!
Чорний птах із гнилих закутків душі,
Із поля бою прилетів.
Кряче.
У золотому гомоні над Києвом,
Над всією Вкраїною —
Кряче.

О, бездушний пташе!
Чи це не ти розп'яття душі людської
Століття довбав?
Століття.
Чи не ти виймав живим очі,
Із серця віру?
Із серця віру.
Чого ж тобі тепер треба
В години радості і сміху?
Чого ж тобі треба тепер, о, бездушний пташе?
Говори!
Чорнокрилля на голуби й сонце —
Чорнокрилля.

— Брате мій, пам'ятаєш дні весни на світанню волі?
З тобою обнявшись, ходили ми по братніх стежках,
Славили сонце!
А у всіх тоді (навіть у травинки) сміялись сльози…
— Не пам'ятаю. Одійди
— Любий мій, чом ти не смієшся, чом не радієш?
е ж я, твій брат, до тебе по-рідному промовляю, —
Невже ж ти не впізнав?
— Відступись! Уб'ю!

Чорний птах,
Чорний птах кряче.
І навкруг
Каліки.

В години радості і сміху
Хто їх поставив на коліна?
Хто простягнуть сказав їм руку,
Який безумний бог — в години радості і сміху?

Предки з жахом одвернулись.

: виростем! — сказали тополі.
: бризнем піснями — сказали квіти.
: розіллємось! — сказав Дніпро.
Тополі, квіти, і Дніпро.

Дзвенить, дзвенить, дзвенить
І б'ється на шматки…
— Чи то не золоті джерела скресають під землею?
Леліє, віє, ласкавіє,
Тремтить, неначе сон…
— Чи то не самоцвіти ростуть в глибинах гір?

: виростем! — сказали.
: розіллємось! — Дніпро.

Зоряного ранку припади вухом до землі —
…ідуть.
То десь із сел і хуторців ідуть до Києва —
Шляхами, стежками, обніжками.
І б'ються в їх серця у такт
— Ідуть! ідуть! —
Дзвенять немов сонця у такт
— ідуть! ідуть! —
Там над шляхами, стежками, обніжками.
їдуть!
І всі сміються, як вино:
І всі співають, як вино:
Я — дужий народ,
Я молодий!
Вслухався я в твій гомін золотий —
І от почув.
Дивився я в твої очі —
І от побачив.
Гори каміння, що на груди мої навалили,
Я так легенько скинув —

Мов пух…
Я — невгасимий Огонь Прекрасний,
Одвічний Дух.
Вітай же нас ти з сонцем, голубами.
Я дужий народ! — з сонцем, голубами.
Вітай нас рідними піснями!
Я — молодий!
Молодий!

1917